

מסורת הש"ס

(א רש"ל, ב) [תוספתא ס"א ע"ש], ג [ע"ז], ד) ס"א ואי, ה) ס"א שיעור ונגי' יעב"ן משער], ו) וישין היטב תוספות ע"ז מה, ז"ה א"ר עקיבא ותוספות ב"מ כד: ז"ה תנא ותוספות כמותות קה. ז"ה דמשין,

תורה אור השלם

1. בי בעד אשה זונה עד כפר לָחֵם וְאֵשׁ אִישׁ נָפֵס יִקָּרֵה תְּצוּר:

משלי ו כו

2. וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּה שְׁכַבְתָּ זָרַע וְנִעְלַם מֵעֵינַי אִישָׁה וְנִסְתָּרָה וְהָיָא נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ זְרוּאָה לֹא נִתְּפָשׂה:

במדבר ה יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ז"ה א"כ היינו וכו' וצבתייתא דקאמר ר"א לל"ל ותיבת נמי נמחק: (ב) תוס' ז"ה אי דבביתא נקט: (ג) ד"ה אלא קמייא נקט:

המקנא פרק ראשון סוטה

כדי טומאה. ומהו כדי טומאה כדי ציאה ומהו כדי ציאה כדי העראה דהיינו נשיקת אבר [לקמן כח:] בצלותו מקום וכמה שיעורה כדי הקפת דקל שיוכל האדם לילך סביבות הדקל. ולקמן מפרש למה לי למימני כולהון: **כדי מווגט כוס**. למוחו במים וסתם כוס רביעית. ולקמנא אמר' כל

אחד ואחד מן החכמים הללו צעמנו

שיער כמה שהוא שוהה בהעראתו:

ליטול קיסם. מצין שנייה: **ואף ע"פ שאין ראיה**. גמורה לדבר דקרא לאו הושטת יד לסל כתב ציה יש וכר ורמז מקצת דהוקשה אשה זונה לככר **לחס: וכל הני למה לי**. למימני

צרישא ליתני שיעור סתירה כדי טומאה כדי הקפת דקל: **דאי סנא כדי טומאה הוה אמינא**. ככל שיעור הנריץ לצא לדי כך דהיינו טומאה וארלותה שיפתה אותה וידבר על לבה עד שתתרחש: **קמ"ל דמאי טומאה ציאה לחודה** דאיכא למימר קודם הסמירה נתרלית לו: **קמ"ל כדי העראה**. דקי"ל צפרק הצא על יצמתו (יבמות נד). העראה כגמר ציאה לכל העריות: **ואי סנא כדי העראה**. ולא תנא צרישא כדי טומאה הוה אמינא כדי העראה וארלותה ואפי' תנא כדי ציאה כדי העראה לא הוה מימעיעט ארלותה דלנא אמינא העראה למעוטי גמר ציאה ומיהו ארלותה צעינן דהכי הוה משמע כמה שיעור סתירה כדי ציאה ולאנא אמינא כל כרבי ציאה דהיינו ארלותה וגמר ציאה והדר מפרש מה היא ציאה העראה אכתי ארלותה לא אימעיעט הילכך תנא צרישא כדי טומאה דמשמע טומאה וארלותה והדר פריש ומה היא טומאה כדי ציאה ועל כרחין אימעיעט ארלותה דהא ציאה כולה גמר ציאה משמע ולא מייעט אלא ארלותה והדר תנא ומה היא ציאה העראה למעוטי דלא צעינן גמר ציאה וממילא שמעי' מינה נמי דאיזי' לא תנא כדי ציאה אכתי לא הוה ממעטא ארלותה דכדי טומאה גמר ציאה וארלותה משמע והעראה דפריש צתרה לא ממעטא אלא גמר ציאה הילכך אינטריכו כולהו: **וכמה**. הוה שיעור העראה לחודה כדי הקפת דקל. והא ליכא לאקשויי הואיל וסוף סוף שיעורא כדי הקפת דקל הוה ליתני כמה שיעור סתירה כדי הקפת דקל דאיצעי ליה לתנא לפרושי איסור סתירה משום מאי או גמר ציאה או העראה משום הכי תנא כדי טומאה כדי ציאה כדפרישית: **כדי חורס**

דקל קס"ד השתא דהיינו הקפה: **צרות**. שהרוח דוחפתו להענף והוא חוזר למקומו: **קאי בדוכסיה**. נח מניעוועו: **אימא כדי למווג ולשסוה**. והאי כדי לשמותו דקאמר לעיל אמויגה דקאמר רבי אליעזר קא מוסיף ר' יהושע ואמר שמה נמי צעינן עם המויגה וכדי מויגה דתנא הכא בצברייתא מויגה ושמה קאמר דסתם מויגה למשתייה מיד הוא שאחר שמוגו מתקלקל אס משהה אותו: **א"כ היינו רבי אליעזר**. דהא ר' אליעזר בקמייתא כדי מויגת הכוס קאמר וקא פליג ר' יהושע ואמר ר' יהושע צתריה בלא שמה קאמר היינו רבי אליעזר: **הכא אמר כדי לשסוה**. לכוס: **חד שיעורא הוה**. וליכא לאקשויי א"כ היינו ר' יהושע דבקמייתא אמר כדי לשמותו לכוס ואמר בן עזאי צתריה כדי לללות ציאה דהוה כדי שמה לאו קושיא היא דהא אוקימנא כדי לשמותו דר' יהושע כדי למווג ולשמותו וקאמר ליה בן עזאי כדי לללות ציאה דהוה כדי שמה לכוס: **אימא כדי לללות וגוומעה**. גמיעה דקאמר ר"ע בקמייתא אכלייה דבן עזאי דלעיל מיניה קא מוסיף לה וצבתייתא דקאמר כדי לללות ציאה לללות ולגמע קאמר דסתם ללייה גמיעה צתרה שגוומעו חס שלא יטעון: **לדבריו דר"ע קאמר לה**. דאמר לללות ולגמוע לדידך אדקמשערת כללייה וגמיעה בחדא ^ה שפיר בגמיעה שלש דהוה כלליאה וגמיעה בחדא: **דמרחק**. שני ראשי הנימא הנפסקות מרוחקות זה מזה דאיכא שהייה טפי: **דמהדק**. הקיסם בדוחק צין השיינס: **דמהדק**. הככר בדוחק בתוך הסל: **בחדשא או צעתיקא**. סל ישן חלק הוה ונוח להשתמש מן החדש שהחדש יוצאין לתוכו ראשי קיסמין של אריגה: **צקריאל או צחמימא**. לחס חס נמעך וששטט מן היד ונריץ להוציאו צנחת ושוהה בהוצאתו:

ד.

כמה שיעור תורה. צירושלמי כל אלין שיעורין אחר [המרת סינין]:

בן עזאי אומר. האי דמקדים בן עזאי לרבי עקיבא אע"ג דרבי עקיבא היה רבו כדאמר צפרק הרואה (ברכות סב.) בן עזאי עד

כאן העזת פניך צרפך משום כללייה

קודמת לגמיעה והאי דמקדים ליה צאיך צרייתא משום דמסיק שיעורין דשייכי צכוס אצל תימה אמאי מקדים רבי ישמעאל למילתייהו דרבי אליעזר ורבי יהושע מיהו י"ל דסדר אכילה ושמה סמין ^ה:

אי הכי היינו רבי אריעזר. ה"ה דהוה מנאי למימר אי הכי היינו בן עזאי אלא ^ה צרייתא קמייתא נקט א"י יתרן צבן עזאי כדי למווג ולשמותו: **אם בן היינו בן עזאי**. ה"ה דהוה מנאי למימר היינו רבי יהודה בן צתירא אלא ^ה צרייתא קמייתא נקט: **דמרחק או דמקרב**. צחזרת דקל לא קמצעי ליה גדול או צקטן משום ידיע שיעוריה דהיינו כדי מויגת הכוס וכן כלליית ציאה צמדורה גדולה או קטנה משום דפי' כזר דהיינו כדי שתיית הכוס אצל בהקפת דקל מינה אמאי לא קמצעי ליה:

נעקך

נצמאה הוי אומר כדי טומאה כדי ביאה כדי העראה כדי חזרת דקל דכרי ר"א רבי יהושע אומר כדי מויגת הכוס בן עזאי אומר כדי לשותותו ר"ע אומר כדי לצלות ביצה רבי יהודה בן בתירא אומר כדי לגומעה קס"ד היינו הקפת דקל היינו חזרת דקל התם א"ר ישמעאל כדי הקפת דקל ופליג ר"א עליה הכא אמר ר' אליעזר כדי חזרת דקל אמר אבוי הקפה ברגל חזרה ברוח בעי רב אשי חזרה ברוח כי היכי דאיזיל והדר אתי או דילמא כי היכי דאיזיל ואתי והדר קאי בדוכתיה תיקו התם אמר ר"א כדי מויגת הכוס הכא כדי חזרת דקל אידי ואידי חד שיעורא הוא התם א"ר יהושע כדי לשותותו הכא אמר כדי מויגת הכוס אימא כדי למווג ולשותות ולימא אידי ואידי חד שיעורא הוא א"כ היינו ר"א התם אמר בן עזאי כדי לצלות ביצה הכא אמר כדי לשותותו אידי ואידי חד שיעורא הוא התם אמר רבי עקיבא כדי לגומעה הכא אמר כדי לצלות ביצה אימא כדי לצלות ביצה ולגומעה אידי ואידי חד שיעורא הוא אם כן היינו בן עזאי התם א"ר יהודה בן בתירא כדי לגמוע שלש ביצים זו אחר זו הכא אמר כדי לגומעה לדבריו דרבי עקיבא קאמר דקאמר משערין בצליאה ובגמיעה אימא שיעור גמיעה לחודה כדי לגמע שלש ביצים זו אחר זו דהיינו צליאה וגמיעה: ר"א בן ירמיה אומר כדי שיקשור גרדי נימא: בעי רב אשי דמרחק או דמהדק תיקו: בעי בן פנחס אומר כדי שתושיט ידה לתוך פיה ליטול קיסם: בעי רב אשי דמהדק או דלא מהדק תיקו: פלימו אומר כדי שתושיט ידה לסל ליטול ככר: בעי רב אשי דמהדק או דלא מהדק בחדתא או בעתיקא בחמימא או בקרירא ברהטי

למווג דרבי מויגה עם השתיה דסתם מויגה למשתיה מיד הוה אבל הכא ר"ל לשתותו בלא מויגה [דהיינו] כדי לצלותו. בעי רב אשי במרחק או במקרב. תמה אמאי לא קא בעי בהקפת דקל באלימא או בטיפא דבשלמא גבי כוס סתם כוס הוי מרביעית. וכן ביצה סתמא דתרנגולת וביניעות אילא מדקל אמאי לא בעי באיזה דקל מיורי. ושמא ר"ל כדי הקפת דקל בינוני: צדחטי

עין משפט ונר מצוה

יד א ב מיי ס"א מהל' סוטה הלכה צ סמג עשין ט טוש"ע אה"ע ס"י קנח סעיף ד:

תוספות שאנץ

ה"א כדי טומאה וארצותה פ"ה שיפתה אותה וידבר על לבה כדי שתחריצה קמ"ל דמאי טומאה ביאה לתודו דאיכא למימר קודם נתרצית ואי תנא כדי ביאה כו' קמ"ל כדי העראה דהעראה כגמר דביאה לכל העריות כדאיתא בפרק הבב על יבמתו. ואי תנא כדי העראה ה"א כדי העראה וארצותה ואפילו תנא כדי ביאה כדי העראה לא אמעיט ארצותה דאנא אמינא העראה למעוטי גמר ביאה ומיהו ארצותה בעי דהכא הוה משמע כמה שיעור סתירה כדי ביאה ואנא אמינא כל צרכי ביאה דהיינו ארצותה וגמר ביאה והדר תני העראה לומר ביאה העראה אכתי ארצותה לא ממעיטא הילכך תנא ברישא כדי טומאה דמשמע טומאה וארצותה והדר מפרש ומאי היא טומאה כדי ביאה וע"כ ארצותה אימעוט דהא ביאה כולה גמר ביאה משמע ולא מייעט אלא ארצותה והדר תני העראה לומר דלא בעי גמר ביאה וממילא שמעי' דאי תנא כדי טומאה כדי העראה וארצותה משמע והעראה דפריש בתריה תו לא ממעיטנא אלא גמר ביאה הילכך איצטריי כולהו ע"כ ל"ה. וכמה כדי טומאה כדי הקפת דקל וליכא לאקשויי הואיל וסוף סוף שיעור הקפת דקל היא ליתני כמה שיעור סתירה כדי הקפת דקל דאיבעי ליה לתנא לפרושי איסור סתירה משום מאי כפי"ה ובתוסי' וירושלמי גבי שיעורין הללו כמה היא העראה כדי הקפת ידו שלימה אי"ד ויסי כל השיעורין הללו חוץ מהתרת סינר. התם אמר בן עזאי כדי לצלות ביצה והכא אמר כדי לשותות ואידי ואידי חד שיעורא הוה וליכא לאקשויי א"כ היינו רבי יהושע דאמר לעיל כדי לשותותו ואמר בתורה כדי לצלות ביצה משום דר' יהושע אמר

מן א מ"י פ"ו מהלכות
נרכות הלכה י"ט סמג
עשין טו טוש"ע א"ח סימן
קמג סעף ט ונכרי אלפס
נרכות ספ"ח דף טו:
ובתרא"ש פרק כל הנשר
סימן י"ח:

מן ב מ"י שם הל' טו
סמג סס טוש"ע א"ח
סימן קסג סעף א':
י"ג מ"י וסמג סס טור
ט"ע א"ח סימן קפ"א

י"ח מ"י וסמג סס
טוש"ע א"ח סימן
קסג סעף א':

י"ב מ"י שם הלכה כ
סמג סס טוש"ע א"ח
ס"י קמג סעף י"ב:

כ ו מ"י פ"ב מהלכות
דעות הלכה ג:

תורה אור השלם

- סוד י"ד ליראין ובריתו
להודיעם: תהלים כו יד
- כי בעד אשה זונה עד
כבר לחם ואשת איש
נפש יקררה ונצח:
- משלי ו כו
ו יאמר יי ככה יאכלו
בני ישראל את לחמם
טמא בגוים אשר אדירם
שם: יחזקאל יג
- יקרה היא מפנינים
וכל חפצוק לא ישור
בה: משלי ג טו
- תועבת יי כל גבה לב
יד יקר לא יקרה:
- משלי טו ה
ולא תביא תועבה אל
ביתך והיית תרם כהמו
שקץ תשקצנו ותעב
תתקענו כי תרם הוא:

- דרבים ע"כ
- ודם לבקר ושכחך
את יי אלוהיך המוציאך
מארץ מצרים מבית
עבריים: דברים יד יג
- כי את כל התועבת
האל עשו אנשי הארץ
אשר לפניכם והטמא
הארץ: יקרא יח כו
- חידלו לכם מן האדם
אשר נשקמה באפו כי
במה נחשב הוא:

- ישעיהו ב כב
- ויאמר אברהם אל
מלך סדם והירמיז יד י
אל יי אל עליון קנה
שמים וארץ:

- בראשית יד כב
- ויאמר יי מסיני בא
וירח משעיר לפני אביפע
מזה פארן ואתה
מורבת קדש מימינו אש
דת למו: דברים לג ב

תוספות שאג"ן

והא איכא ב"ע דלא
נסיב כדאמר ביבמות
מה אעשה נפשי חשקה
בתורה אפשר לעולם
להתקיים על ידי אחרים.
כל האוכל לחם בלא
נטילת ידים כאלו בא
על אשה זונה שנאמר
כי בעד אשה זונה עד
כבר לחם. פי' דריש ליה
מספיה לרישיה בשביל
כבר לחם מתחייב בעונש
של אשה זונה ולהכי מומי
ליה לאשת זונה מטום
דכשאוכל בלא נטילה הוי
איכלה הפרק וזונה זו
מפקדת היא. ה"ג במלתייה
דרבה בעד כבר לחם
עד אשה זונה מיבעיא
ליה דמשמע בשביל כבר
לחם רב העונש עד כתי
אשה זונה. וה"ה נמי
אי הוה חתיב עד אשה
מירדש קיא אלא עד

נעקר מן העולם:

חכמים חייב מיתה (ו) מאי אריא נטילת ידים אפי' כל דברי
חכמים נמי ועוד קשיא דלמך הכא דעונשו מיתה וצפ' צמה אשה
יולאה (שבת דף סג): אמרינן דעונשו עניות כדלמך שלשה דברים מציאין
את האדם לדי עניות המזולל צנטילת

ידים וצפ' עושין פסין (עירובין דף כ"א):
מעשה צרבי עקיבא שהיה חנוש צבית
האסורים וכו' עד מה אעשה שצברי
חיבבו עליה מיתה ונראה דזולול שמזולל
צה תמיד עונשו עקירה ע"י עניות
דקשה ממיתה ע"י נחש ונעקר מן
העולם דלמך [צבוסכה] (דף מה):
וסנהדרין (דף סג.) כל המשתף עם
שמים ודבר אחר נעקר מן העולם
ובפרק קוים יין (נדרים דף סג.) כל
המשמש בצמחה של תורה נעקר מן
העולם לאו כדמא ממימא ניניהו דעניות
אלא מיתה חטופה או משונה. מ"ר:
היא תצודנו ארינה של גיהנם.

ולמך נמי צפ"ק דחגיגה
(דף ט): כל הגז על אשת איש ואסרה
על צעלה נטרד מן העולם וק"ק
מפ' הוהב (צ"מ דף נט.) דלמך הצא
על אשת איש מיתמו צחנק יש לו חלק
לעוה"צ וי"ל דהתם מיירי כשעשה
תשובה והכי משמע צפ' (ס) ג' דיצמות
(דף כג): היכא דלא הוליד ממזר דבר
תשובה הוא ותשובה עם יסורין דוקא
דלמך צפרק חלק (סנהדרין דף קו).
אמר דוד כל הכי נטרוד ההוא גברלא
ח"ל קצל עליך יסורים וחנק נמי
דלמך נטרד מן העולם פי' מן העולם
אשר אותו עון דכך הוא חמור אשת
איש האסרה על צעלה כמו על
אחוטו פניהו והוליד ממנה ממזר
ריצ"א. אי"נ היכא דלא צאו עליו
יסורים נטרד מן העולם:

כל

איש אפילו למד תורה דכתיב בה ^א יקרהה היא מפנינים ^ב מכחן גדול שנכנסם
לפני ולפנים היא תצודנו לדינה של גיהנם א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי כל אדם
שייש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים כתי' ^ג הכא ^ד תועבת ה' כל גבה
לב וכתיב התם ^ה ולא תביא תועבה אל ביתך ורבי יוחנן דידיה אמר וכאילו
כפר בעיקר שנאמר ^ו ורם לבבך ושכחת את ה' אלוהיך וגו' ר' חמא בר חנינא
אמר כאילו בא על כל העריות כתי' ^ז הכא תועבת ה' כל גבה לב וכתי' ^ח התם ^ט כי
את כל התועבות האל וגו' עולא אמר כאילו בנה במה שנאמר ^י חידלו לכם
מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא אל תיקרי במה אלא במה מאי
י' יד ליד לא ינקה אמר רב ^כ כל הבא על אשת איש אפי' הקנהו להקב"ה
שמים וארץ כאברהם אבינו דכתיב ביה ^{כא} הרימותי ידי אל ה' אל עליון קונה
שמים וארץ לא ינקה מדינה של גיהנם קשיא להו לדבי רבי שילא האי
יד ליד לא ינקה ידי ^{כב} מיבעי ליה אלא אמרי דבי רבי שילא אפילו קיבל תורה
כמושה רבינו דכתיב ביה ^{כג} מימינו אש דת למו לא ינקה מדינה של
גיהנם קשיא ליה לר' יוחנן האי יד ליד יד מיד מיבעיא ליה אלא א"ר יוחנן
אפילו

להעביר הזוהמא הן: כל האוכל צלי ניוגז ידים. דבר מאוס הוא ותשזו כעומאה שנאמר
טמא אלמא דבר מלאוס קרי טומאה: מאי ואשם איש וגו'. סיפיה דקרא לעיל הוא כי בעד אשה זונה עד
לחס: **לסוף נכשל באשת איש.** והכי קאמר בעד אשה זונה עד כבר לחם ואשת איש זונה נפש היקרה הגבוהה היא תלדונה רודף
אחריה ודא אותה ומגיעה: **היא תלוד ומגיעה:** היא תלוד משמע שאשת איש דעה את הנפש היקרה: **מכהן גדול.** דלפילו מומז תלמיד חכם קודם לכהן עם הארץ
לפתוח ראשון ולברך ראשון ומתאי קרא ילפינן ליה צהוריות (דף ק"ג.) ורס **לנכר.** מעלה אני עליך כאילו שחממו: **כי את כל
הסועבות.** גבי עריות כתיב: **צמה.** עבודת כוכבים: **אשר נשמה באפו.** שמחזיק עצמו כצעל נפש דהיינו גאווה שחצונה נפשו צעניו:
מאי יד ליד לא ינקה. סיפיה דקרא דליירי ציה לעיל הוא תועבת ה' כל גבה לב יד ליד לא ינקה: ה"ג **כל שיש צו גסות הרוח אפילו
הקנהו כו'.** ולי"ג כל הגז על אשת איש דלא משמע קרא אלף צמסי הרוח: **הקנהו להקצ"ה כו'.** השליטו צמצחו על הכל כצברהם
שקראהו קונה שמים וארץ. והיינו יד ליד אפילו דומה לצברהם שאלמך הרימומי ידי: **קשיא להו לדבי רבי שילא.** אהך דרשה דרב:
הכי גרסינן האי יד ליד לא ינקה מיבעי ליה: **אפילו הוא כמשה.** שקבל מיד הקדוש ברוך הוא לידו תורה: **יד מיד מיבעי
ליה.** דהא קרא צמקבל מוקמינן ליה ולא צנותן והוה ליה למיכתב יד מיד לא ינקה יד שקבלה מיד אף הוא לא ינקה:

הידים כן פירש הקונטרס. אחרונים של אחר הסעודה שתקנו חכמים מפני מלח סדומית שמסמא את העינים
צורך שישפיל ידיו למטה כדי שתרד הזוהמא של תבשיל שבידו שהוי להעביר את הזוהמא הן באין:

צדחתי או צדשערי. של חטין חלק ושמטנו יותר משל שעורים:
רביאל. נשמט יותר מאקושא: **רביאל.** שנילושה העיסה רכה: **כל
אחד ואחד.** מן התנאים הללו: **צעלמו שיער.** כמה שהיה אשה
צביאחמו: **והאינא צן עזאי דלא נסיב.** כדלמך ציבמות (דף סג):

אכל מה אעשה שנפשי חשקה צמורה
אפשר לעולם שיתקיים ע"י אחרים
צפרק הצא על יצמתו: **כי בעד אשה
זונה וגו'.** השתא דריש ליה מקיפיה
לרישיה. צצביל ככר לחם אדם מתחייב
צעונש של אשה זונה: צמילתיה
דרצא גרסי' **בעד ככר לחם עד אשה
זונה מצעי ליה.** דמשמע צצביל
ככר לחם רב העונש עד כדי עונש
אשה זונה. וה"ה נמי אי' הוה כתיב עד
אשה זונה בעד ככר לחם לא הוה
קשיא לרבא מידי דודאי מקיפיה
לרישיה מדרש קרא אלף עד אצבד
קא קשיא ליה דגבי ככר לחם לא
ליה למיכתב בעד וגבי אשה זונה
הוה ליה למיכתב עד: **המונול.**
שאוכל תמיד צלא נטילת ידים:

נעקי. דעובר על דברי חכמים חייב
מיתה ^א דכתיב ופורץ גדר ישכנו נחש
(קהלת י'): **מיס ראשונים.** שלפני
המוזן: **שיגביה ידיו.** ראשי אצבעותיו
שיהו המיס משפעין ללד זרועותיו
ולקמן מפרש טעמא: ^ב **שמה ילאו מיס
חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים.**
דמתן צמסכת ידים (פ"ב מ"ג) **שארץ**
ליתן המיס על ידיו שני פעמים
הראשונים מטהרין את הידים והשניים
מטהרין את המיס הטופחים על ידיו
שנטמאו צמחילה מחמת ידים ותנן

התם הידים מטהרות ומטהרות עד
הפרק כלומר מן הפרק ולמטה גזרו
עליהן להיות שניות ופוסלות את
התרומה ומטהרות צנטילה עד הפרק
שעד הפרק לרין נטילה נטל את
הראשונים ^א ואת השניים ^ב עד הפרק
וחזרו ליד טהורים שהרי טיהרו
השניים את הראשונים נטל את
הראשונים חוץ לפרק ואת השניים
עד הפרק וחזרו ליד טמאה כלומר
ילאו הראשונים חוץ לפרק ועל השניים
לא הקפיד לטוול עד מקום שילאו
הראשונים אלף עד הפרק כמשפטם
וחזרו הראשונים ליד טמאה שהרי

נטמאו תחלה מחמת הידים והשניים
לא טיהרו את היואלים הילכך לרין
שיגביה ראשי אצבעותיו למעלה שמה
ילאו מיס הראשונים ויחזרו ויטמאו
את הידים: **אחרונים.** של אחר
הסעודה שחייבו חכמים מפני שנטלח
סדומית ש שמסמא את העינים ^א:
לרין להשפיל ידיו למטה. כדי שתד
הזוהמא של תבשיל צבידיו שהרי
לחמם

ככה יאכלו צני ישראל את לחמם
על אשה זונה עד כבר לחם ואשת איש זונה נפש היקרה הגבוהה היא תלדונה רודף
אחריה ודא אותה ומגיעה: **היא תלוד ומגיעה:** היא תלוד משמע שאשת איש דעה את הנפש היקרה: **מכהן גדול.** דלפילו מומז תלמיד חכם קודם לכהן עם הארץ
לפתוח ראשון ולברך ראשון ומתאי קרא ילפינן ליה צהוריות (דף ק"ג.) ורס **לנכר.** מעלה אני עליך כאילו שחממו: **כי את כל
הסועבות.** גבי עריות כתיב: **צמה.** עבודת כוכבים: **אשר נשמה באפו.** שמחזיק עצמו כצעל נפש דהיינו גאווה שחצונה נפשו צעניו:
מאי יד ליד לא ינקה. סיפיה דקרא דליירי ציה לעיל הוא תועבת ה' כל גבה לב יד ליד לא ינקה: ה"ג **כל שיש צו גסות הרוח אפילו
הקנהו כו'.** ולי"ג כל הגז על אשת איש דלא משמע קרא אלף צמסי הרוח: **הקנהו להקצ"ה כו'.** השליטו צמצחו על הכל כצברהם
שקראהו קונה שמים וארץ. והיינו יד ליד אפילו דומה לצברהם שאלמך הרימומי ידי: **קשיא להו לדבי רבי שילא.** אהך דרשה דרב:
הכי גרסינן האי יד ליד לא ינקה מיבעי ליה: **אפילו הוא כמשה.** שקבל מיד הקדוש ברוך הוא לידו תורה: **יד מיד מיבעי
ליה.** דהא קרא צמקבל מוקמינן ליה ולא צנותן והוה ליה למיכתב יד מיד לא ינקה יד שקבלה מיד אף הוא לא ינקה:

(א) גר' תוספות צימות סג:
ד"ה שתיקיים ותוספות
כתובות סג. ד"ה ברמיה,
(ב) [ארוכות ג.], (ג) [נכרות
יד. ע"ש], (ד) [נכרות סא.
עירובין יח: ע"ש],
(ה) [עירובין כ"א:], (ו) [ג'ל
אחר ד"ה לרין להשפיל,
(ז) ע"י טבוא"ח ס"י קסג
צ"ב], (ח) [עירובין ח:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב (כל הגז
על אשת איש) תלמי' גוי"צ
גוי רש"י (כל שיש בו
גסות הרוח): (ב) שם י"ד
לא ינקה מיבעי ליה:
(ג) רש"י ד"ה שמה ילאו
וכי נטל את הראשונים
ואת השניים חוץ לפרק
וחזרו ליד טהורים. י"ב
ולפנינו משנה היא טמאים
לפי שמים שחזן לפרק אין
הראשונים ע"י הריש
מטהרין השניים את
השניים וזו: (ד) תוס' ד"ה
נעקר וכו' חייב מיתה
דכתיב ופורץ גדר
ישכנו נחש מאי אריא
וכי הכא דעונשו מיתה
ובפרק עושין פסין נמי
קאמר מעשה צ"י עקיבא
וכי עליה מיתה ובפרק
במה אשה וכו' צנטילת
ידיה ונראה כ"ל: (ה) ה"ה
הוא וכו' משמע בפ"ב
דיצמות. י"ב ע"ש דנף
כ"ה ע"ה ונדרף צ"ב ע"ב:
(ו) בא"י ומתן נמי פסורין
עם תשובה דכל
המומתין:

גליון הש"ס

גמ' ואביעית אימא טריב'
שפיעי ליה. לקמן דף ק'
ע"ה:

תוס' שאג"ן (המשך)

בנטילת ידים שאוכל תמיד
בלא נטילת ידים נעקר
הדועבר על דברי חכמים
חייב מיתה שנאמר ופורץ
גדר ישכנו נחש מיס
ראשונים שלפני איכילה
צריך שיגביה ידיו ראשי
אצבעותיו שיהו המיס
משפעין לצד זרועותיו
שמה יצא מיס חוץ לפרק
וכי דמתן במסי ידים
שצריך לשפוק מיס על
ידיו ב' פעמים הראשונים
מטהרין את הידים מן
הטומאה והשניים מטהרין
את המיס הטופחין על
ידיו שנטמאו תחלה מפני
הידים ותנן התם הידים
מטמאות עד הפרק כלומר
מן הפרק ולמטה גזרו
עליהם להיות שניות
ופוסלות את התרומה
ומטהרות בנטילה עד
הפרק שעד הפרק צריך
נטילה. נטל את הראשונים
ואת השניים וחזרו ליד
טהורות שהרי טהרו שניים
את הראשונים. נטל את
הראשונים חוץ לפרק ואת
השניים עד לפרק וחזרו
ליד טמאות כלומר על
השניים לא הקפיד לטוול
עד מקום שיצאו אלא
עד הפרק כמשפטו. וא"כ
הראשונים ראשי אצבעותיו
חוץ לפרק הילכך צריך
למעלה ראשי אצבעותיו
הראשונים ויטמאו את

